

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

za Nemčijo:

celo leto skupaj naprej . . . K 50—
pol leta 25—
četrt leta 13—
na mesec 4-50
celo leto naprej K 55—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 60—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni nedeljski in prazniški.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parle in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telef. št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48— | četrt leta 12—
pol leta 24— | na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadstr. levo), telefon št. 24.

Nemški odgovor Wilsonu.

Turčija sklenila separadni mir. — Badenske avdiience. — Padec Hussarkovega kabineta. — Poljska narodna vlada.

Predsedniku Zedinjenih držav poslana nota kot odgovor na Wilsonovo sporočilo se glasi:

Berolin, 12. oktobra.

Odgovarjajoč na vprašanja predsednika Zedinjenih držav ameriških izjavlja nemška vlada:

Nemška vlada je sprejela stavke, ki jih je postavil predsednik Wilson v svojem nagovoru z dne 8. januarja in v svojih poznejših nagovorih kot podlago trajnega pravnega miru. Namen razgovorov, ki naj se uvedejo, bi bil torej samo ta, sporazumeti se glede praktičnih podrobnosti njih uporabe. Nemška vlada domneva, da se postavljajo tudi vlade z Zedinjenimi državami zvezanih držav na stališče izjav predsednika Wilsona.

Nemška vlada se izjavlja v sporazumu z avstro-ogrsko vlado pripravljeno ugoditi, predno se doseže premirje, zahtevam predsednika glede izpraznitve. Vlada daje predsedniku na prosto izposlovati sestanek mešane komisije, ki bi imela nalogo skleniti za izpraznitve potrebne dogovore.

Sedanja nemška vlada, ki nosi odgovornost za mirovni korak, je sestavljena potom pogajanj in v sporazumu z veliko večino državnega zbora. Pri vsakem svojem dejanju oprt na voljo te večine, govori državni kancler v imenu nemške vlade in nemškega naroda.

Berolin, 12. oktobra 1918.

Podpis:

dr. SOLF,

državni tajnik za zunanje zadeve.

Nemški „da“.

Nemška vlada je odgovorila na Wilsonova tri vprašanja z »da«. Popolnoma jasen ta da še ni in v nemškem odgovoru so se pridržki političnega in vojaškega značaja, ki nam dokazujejo, kako globoko čuti Nemčija trpko uro svojega ponižanja.

Nemška vlada pravi, da sprejme Wilsonove programatične točke kot podlago trajnega pravnega miru. Ogiha se besede »pogoji«, ki jo je rabil Wilson pač le zato, ker je za nemško samozaveš preostara. Nekoliko nejasna sta sledeča stavka. Nemška vlada poudarja, da se naj pristaja na to, da naj služijo pogajanja le še sporazumu o praktični izpeljavi Wilsonovega programa. V Berlinu so se izgnili vsakemu konkretiziranju teh podrobnosti in so torej pustili odprto vprašanje, ali smatrajo izročitev Alzacije kot zadevo, ki je s sprejetjem Wilsonovih pogojev že definitivno rešena, ali kot »praktično podrobnost« o kateri bo treba še razpravljati. Poljaki so v tem oziru igrali že preveč. Oni niso čakali, kako si bo nemška vlada tolmačila izročitev pruskih poljskih dežel, temveč so ustanovili narodno vlado, v kateri sdi zastopnik dosedaj pruske Poljske in so torej tolmačili Wilsonove točke tako, kakor jih hočejo tolmačiti Francozi glede Alzacije. Nejasen je tudi stavek, v katerem »domneva« nemška vlada da se tudi zavezniki Amerike postavljajo na Wilsonovo stališče. Tu ni jasno, sprašuje li Nemčija ali tudi ostala ententa priznava Wilsonov program ali pa hoče vedeti, so li tudi ostali zavezniki Amerike pripravljeni skleniti mir.

Zelo hudo je bilo sprejeti Wilsonov pogoj za premirje. Wilson stoji na stališču: Izpraznite najprej zasedene kraje, potem se bomo pogajali za premirje. Nemčija odgovarja, da je pripravljena ugoditi tej zahtevi, predno se doseže premirje. Medtem ko Wilson ne pozna glede umika samega nobega pogajanja, se Nemčija postavlja na stališče, da se mora umik izvršiti po dogovoru. To je bistvena razlika. V prvem (Wilsonovem) slučaju je umik sam še bojno dejanje in izpostavljen torej vsem nevarnostim sovražnega pritiska, v drugem (nemškem) je le iz-

vršitev sklenjenega dogovora in izključuje torej implicitno, da bi ga mogel sovražnik izrabiti za nove uspehe. Na tretje Wilsonovo vprašanje izjavlja nemška vlada, da govori ne le v imenu naroda (parlament), temveč tudi v imenu »onih sil, ki so dosedaj vodile vojno«. Ali je baš to tisti odgovor, ki ga je hotel Wilson, o tem bi se dalo debatirati.

Prva sodba o nemškem odgovoru je, da v bistvu sprejema Wilsonove pogoje in da je Nemčija pripravljena na največje žrtve, da si izprosi mir. Zato se nam zdi, da bo nemška nota omogočila nadaljnja pogajanja za doseg miru. Posebej bi bilo še poudarjati, da je bil nemški odgovor odposlan v sporazumu z Avstro-Ogrsko, ki na ta način Wilsonu sporoča, da je tudi ona pripravljena na vse žrtve.

Sredi prihodnjega tedna bomo izvedeli, kaj poreče Wilson.

Dunaj, 12. oktobra. »Achtuhrblatt« izve z merodajne strani: Nemški odgovor predsednika Zedinjenih držav Wilsonu je bil izročen danes švicarskemu poslaniku v Berlinu, da ga pošlje naprej. Vsebinska nota je skoz in skoz popustljiva.

Dunaj, 12. oktobra. »Achtuhrblatt« poroča iz Berlina: Tudi naš odgovor bo šel preko Švice in Francoske ter je vsled tega domnevati, da bo nemški odgovor dospel v Washington šele v ponedeljek. Besedilo odgovora se bo v Berlinu objavilo, kakor hitro bo odgovor oddan. Nemška vlada je z ozirom na zgodovinsko važnost odgovora sporočila besedilo note zunanemu odseku zveznega sveta. Danes dopoldne ob 11. se je sestal tudi državni urad za notranje zadeve. Tudi interfrakcijski odsek večinskih strank državnega zbora se je danes dopoldne sestal na posvetovanje o odgovoru.

Dunaj, 12. oktobra. »Neues Wiener Journal« poroča iz Berlina, da bi se bil moral odsek zveznega sveta za zunanje zadeve sestati že včeraj. Visoka gospoda pa se je mudila na svojih letoviščih, tako da je bilo 24 ur izgubljenih, predno je bilo mogoče visoko gospodo sklicati v Berlin, da se posvetuje o odgovoru. To je vsekakor važen faktor, ker stane vojna Nemčijo vsak dan 60 milijonov mark ne glede na strašne žrtve, ki jih zahteva vsak dan.

Dunaj, 12. oktobra. »Allgemeine Zeitung« poroča iz Berlina: Odgovor Nemčije na tri Wilsonova vprašanja ugodil željam Wilsona toliko, kakor je sploh mogoče, da Nemčija formalno in brez-pogojno kapitulira. Nemška vlada zaupa Wilsonovi miroljubnosti in njegovim besedam.

Amnestija na Nemškem.

Berolin, 12. oktobra. Cesar Viljem je naročil državnemu kanclerju in pruskemu justičnemu ministru, da naj predlagata v pomiloščenje osebe, ki so bile obsojene zaradi političnih zločinov in prestopkov zlasti povodom stavk in nemirov zaradi prehranjevalnih težkoč. Enako amnestijo izdajo tudi drugi vladarji. Vsled te amnestije bo izpuščen iz ječe tudi znani socijalistični poslanec Liebknecht.

K vprašanju izpraznitve zasedenih pokrajin.

Fabius piše v »N. Fr. Pr.« med drugim: Težko žrtve zahteva Wilson od centralnih držav s tem, da je postavil kot eno kardinalnih točk za možnost miru zahtevo, da centralne države zapuste zasedene pokrajine.

Vse zmage so bile torej le Pyrrhove zmage. Politična in gospodarska kratkovidnost vodilnih državnikov, njih nevednost in naglašanje posebnih interesov je oslabilo države. Tudi pred vojno ni bilo treba vsega sveta si nakopati za sovražnika. Ker pa je bila vojna že tu, ni bilo mogoče doseči uspehov samo z enotno vojaško fronto, marveč bi bilo treba tudi enotne politične, finančne in prehranitvene fronte. Toda ravno Avstrija in Bolgarska sta morali trpeti prepogosto in pregloboko gospodarske krivice. To se je moralo maščevati. Kljub temu — čudna slika. Nemške in avstro-ogrske vojske stoje globoko v sovražni deželi. Nemci se korakoma umikajo, vojaške odločitve še ni, avstrijske vojske pa sovražnika še vedno zadržujejo. Kljub temu predpisuje ententa pogoje, kakor jih more predpisovati samo brezobziren zmagovalci. Izpraznitve je vprašanje prestiža, ki bi bilo sicer žrtev, toda ne zaman, če so nasprotniki pošten, ker bi se končala stiska in trpljenje narodov. Opustitev teh pokrajin bi bila nam silno v kvar in usodna, če sovražnik naš položaj brezobzirno izrablji. Če ne da garancij, ima proste roke. Nemci bi bili na tem, da bi morali zasesti dr-

žavno mejo od Nizozemske do Švice, nekako 500 km, ali pa Ren ter pustiti na oni strani Alzacijo Loreno in Rensko provincijo. Pri nas ima fronta na sovražnih tleh dolžino 120 km. Če se moramo umakniti približno na črto dvanajste bitke ob Soči, imamo 300 km dolgo fronto. Zato bi morali zahtevati od nasprotnika garancij, morda nevtralnega pas med obema frontama pod varstvom kake nevtralne države, ali pa počivanje orožja, ki bi bilo za oba dela ugodno. Nemci bi lahko spravili ves svoj material nemoteno nazaj in bi jim ne bilo treba opustošiti pokrajine, skozi katere se morajo umakniti.

Turčija sklenila z entento posebni mir.

Dunaj, 12. oktobra. Pozno zvečer so dobili dunajski politični krogi obvestilo, da so se že nekaj dni sem potekajoča pogajanja med Turčijo in entento ugodno končala. Turčija je sprejela pogoje entente in bo sklenila separadni mir pod podobnimi težkimi pogoji kakor Bolgarija.

Pogajanja za ustanovitev balkanske zveze.

Budimpešta, 12. oktobra. V Sofiji se vrše pogajanja za ustanovitev balkanske zveze pod hegemonijo Srbije. Ta zveza naj bi se ustanovila le za slučaj, da dosedanja pogajanja za mir ne bi imela uspeha in bi se vojna nadaljevala in bi naj bila bojna organizacija proti centralnim državam, posebno proti avstro-ogrski monarhiji, proti kateri naj bi se postavila velika armada v boj s ciljem, da prodira na Ogrsko.

General Franchet d'Esperey v Sofiji.

Carigrad, 8. oktobra. Grški list »Patris« poroča: Vrhovni poveljnik ententnih čet na Balkanu general Franchet d'Esperey se je odpeljal v Sofijo, da bo osebno vodil pogajanja z Bolgarsko glede nadaljnjih operacij.

Mobilizacija častnikov na Grškem.

Lugano, 12. oktobra. Listi poročajo iz Aten, da so bili vpoklicani vsi grški rezervni častniki letnikov 1904 do 1906 ter morajo tekom petih dni oditi k svojim polkom.

Prva narodna vlada ujedinjene neodvisne Poljske.

Varšava, 12. oktobra. V Varšavi se je sestavil kabinet s knezom Radziwillom na čelu. V kabinetu so:

Za kongresno Poljsko knez Radziwill in brigadir Pilsudski, ki je v Nemčiji zaprt, ter trije drugi politiki; Za poljske pokrajine v Nemčiji poslanec v nemškem državnem zboru Seyda;

Za avstrijske poljske pokrajine poslanca v dunajskem parlamentu dr. Glombinski in Moraczewski.

O sestavi tega kabineta je danes poročal v svoji avdienci poslanec Bavorowski avstrijskemu cesarju.

Kongres tlačenih narodov.

Dunaj, 12. oktobra. Za 15. oktober v Pariz sklicani kongres tlačenih narodov srednje Evrope je bil odgođen do 14. novembra.

Italijani pri Clemenceau.

Dunaj, 12. oktobra. »Allg. Ztg.« poroča iz Lugana: Ministrski predsednik Clemenceau je sprejel zastopnike neodrešenih italijanskih pokrajin: Patacca iz Trsta, Benatia in Ignatovicha iz Istre ter Canero z Reke. Odposlanci so bili nato sprejeti od italijanskega ministrskega predsednika Orlanda in zunanega ministra Sonnina.

Madžari zapuščajo delegacije.

Budimpešta, 12. oktobra. (Kor. u.) V torkovi seji ogrske delegacije, ki se vrši na Dunaju, bo predsednik ogrske neodvisne stranke grof Karoly prečital izjavo, da so prišli ogrski poslanci zadnjikrat v to zastarelo institucijo skupnih delegacij.

Audijence v Badenu.

Dunaj, 12. oktobra. Današnja audijenca parlamentarnih voditeljev pri cesarju se je izkazala kot političen korak, ki očividno ni bil zadostno pripravljen. Sprva je bilo namenjavano, da pridejo pozvani poslanci kumulativno k cesarju in se naj pred vladarjem razvije nekaka razprava med zastopniki posameznih narodov. Pozneje se je ta misel opustila in naj bi bili parlamentarci posamezno prišli pred cesarja. Konečno so se vršile audijence po skupinah, le Poljaki so bili sprejeti posamezno. Audijence so se pričele ob 10. dop. v bivahšcu vrhovnega armadnega vodstva v Badenu. Se ob 10. dopoldne v bivahšcu vrhovnega armadnega vodstva v Badenu.

Najprej so bili sprejeti Čehi, ki so razvili cesarju svoj narodni program. Ta program zahteva ustanovitve češke države, ki naj se po svoji volji udeleži pogajanj za premirje in mir. Češka država naj bo suverena in naj prostoročno razpolaga tudi s svojo armado, katero je treba v ta namen poklicati domov. Cesar je poslušal izvajanja čeških zastopnikov z velikim zanimanjem ter se je interesiral tudi za podrobnosti, katere so mu na njegovo željo razlagali češki voditelji.

Nemški poslanci so zavzeli pred vladarjem stališče, da je nemški narod v Avstriji danes navezan edinole na sebe, da zahteva, kakor ostali narodi pravico samoodločbe in da se želi kot samostojna država pridružiti zvezni državi ostalih nemških plemen. Socijalni demokrati so opozorili tudi na vedno silnejše naraščajoče mirovno gibanje med ljudstvom, ter povdarjali, da se zlasti med industrialnim delavstvom pojavljajo znaki, da iščejo proletarske mase novih rešitev, ki naj omogočijo takojšnje premirje.

Za jugoslovansko delegacijo je bil sprejet načelnik J. K. dr. Korošec. Cesar je našemu voditelju takoj pri pozdravu pripomnil, da je informiran o stremiljenih Jugoslovancih ter je s posameznimi vprašanji povpraševal po podrobnostih. Dr. Korošec je vladarju prostodušno odgovarjal ter mu razlagal program našega troimenega naroda SHS.

Poljaki, ki so kakor Čehi in Jugoslovanci že prej predložili svoj program, so se ustanovili v Varšavi poljska narodna vlada, kateri pripadajo poleg ministrov iz kongresne Poljske tudi zastopniki današnje pruske avstrijske Poljske. Poslanec Tertil je pri tem cesarju sporočil, da ostanejo poljski poslanci do končne likvidacije tudi še v avstrijskem parlamentu. Audijence so bile končane ob pol 3. popoldne. Politiki, ki so se vračali od audijence, so imeli brez izjeme vtis, da ves aparat ni odgovarjal malenkostni vsebini konkretnih rezultatov. Predvsem so se pritoževali nemškonalacionalci, edino Poljaki so kazali nekam zadovoljnejše obzore. Ako izvajamo pozitivno cesarjevo izjavo o poljskem vprašanju, smemo reči, da politični položaj vsled današnjih audijenc ni postal prav nič zelejši.

Ves razvoj stoji že izključno pod vplivom zunanjih dogodkov in dogodki se razvijajo v neposredni zvezi s politiko ameriškega predsednika Wilsona.

Dunaj, 12. oktobra. Deutschböhmsche Korrespondenz javlja: Cesar je sprejel danes v bivahšcu vrhovnega armadnega poveljstva vrsto parlamentarcev. V prvi skupini je sprejel zastopnike Češkega Svaza Fiedlerja, Tusarja, Hrubana, Stančka. Sprejem je trajal nekoliko pol ure. V drugi skupini so bili zastopniki četvero strank gosposke zbornice: knez Fürstenberg, baron Czedik, princ Lobkowitz in baron Ruber. Nato so bili sprejeti nemški nacionalci Wolff, Waldner, Steinwender, Lodgemann, Pacher, Stölzel, Urban, Teufel ter poslanec Friedmann, krščanska socialca Hauser, Mataja, nemški socialni demokrati Adler, Seitz, Ellenbogen; Poljaki Tertil, Löwenstein, grof Baworowski, Jugoslovanci Korošec, Ukrajinka Petrušević in Lewicki, Italijan Faidutti, Romun Isopescu, Grecul ter židovski poslanec Reizes. Sprejemi so bili končani ob 2. uri popoldne.

Dunaj, 12. oktobra. Češka poslanca Klofač in Habermann nista mogla več pravočasno dospeti na Dunaj, ker nista več dobila železniške zveze.

Dunaj, 12. oktobra. (Koresp. ur.) Poslanci so bili v skupinah sprejeti od cesarja. Prvi so bili sprejeti Čehi, nato štirje člani gosposke zbornice.

Komunike Češkega svaza. Dunaj, 12. oktobra. Predsedstvo Češkega Svaza je izdalo o audijenci pri cesarju tale komunikacije:

»Danes je sprejel cesar v audijenci načelnika Češkega Svaza Stančka ter poslance Tusarja, dr. Fiedlerja in dr. Hrubana. Cesar je sprejel češko delegacijo kot prvo takoj zjutraj. Audijenca je trajala nekoliko pol ure. Cesar je kazal živahno zanimanje za izvajanje vseh navzočih poslancev ter jih je izpraševal o raznih podrobnostih in kazal interes za sporočila. Češki poslanci so naglašali posebno, da je rešitev srednjeevropskega vprašanja mogoča samo, če se takoj ustano-

vi samostojna čehoslovaška vlada, ki se bo takoj samostojno udeležila mirovnih pogajanj. Odposlanci so zahtevali, da se češki polki zopet pošljejo nazaj na Češko.

Skupna konferenca Čehov in Jugoslovancov.

Dunaj, 12. oktobra. Po povratku iz audijence so se sestali češki poslanci z načelnikom J. K. dr. Korošcem k posvetovanju, v katerem se je konstatiralo, da je bil postop Čehov in Jugoslovancov popolnoma jednoten in so se storili ukrepi za nadaljnjo skupno taktiko. Češki voditelji in dr. Korošec ostanejo na Dunaju.

Poročila dunajskih listov.

Dunaj, 12. oktobra. Z merodajne češke strani se nam poroča: Poročila dunajskih večernikov, zlasti v tem smislu, da se je načelnik Stanček izrazil, da obstoja naloga češko-slovaške države v tem, da se glede skupnih zadev sporazume z ostalimi deli. — Najbrže z ostalimi deli Avstrije, — so nepravilna in so jih nemški časnikarji tendenciozno po svoji lastni potrebi skovali.

Dunaj, 12. oktobra. (Koresp. ur.) Današnji večerniki poročajo, da je poslanec Stanček v svoji audijenci pri cesarju izjavil, da vztraja Čehi pri svoji znani zahtevi po samostojni državi. Ta samostojna država naj bi se nato sporazumela z drugimi deli države glede skupnih zadev. Čehi so nadalje tudi zahtevali, da se naj nečeški polki transferirajo iz Češke. (V tej obliki je poročilo v navzkrižju z oficijalnim češkim komunikatom, izdanim od čeških odposlancev, ki pravi, da so češki poslanci zahtevali, da se vrnejo češki polki v češke dežele. Op. ured.)

Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec se je v audijenci v ostrih besedah obračal proti nastopu grofa Tisze v jugoslovanskih deželah. Glede od Jugoslovancov zahtevane ustanovitve jugoslovanske države je izjavil, da so bile konfiguracije in konture jugoslovanske države določene že na ljubljanskem zborovanju.

Poljake je sprejel cesar posamič. Načelnik Poljskega kluba dr. Tertil je izjavil, da so Poljaki pripravljeni, v prehodnem času udeleževati se dela parlamenta, ker je nemogoče ločiti se na drug način. O usodi poljskega naroda bo odločil narodni zbor. Podobno se je izrazil tudi poslanec grof Baworowski.

Demisija Hussarevega kabineta.

Dunaj, 12. oktobra. Danes popoldne se je vršil ministrski svet, ki je po razpravi o splošnem političnem položaju in vpražujočih dogodkih pri aranžiranju audijence sklenil podati demisijo celokupnega ministrstva.

KDO BO NASLEDNIK HUSSARE-KOV?

Dunaj, 12. oktobra. V parlamentarnih krogih se govori, da bo Hussarev naslednik grof Silva-Tarouca, sedanjí poljedelski minister. Grof Tarouca je bil te dni opetovan pri cesarju v audijenci ter se je razgovarjal tudi z raznimi parlamentarnimi voditelji. Od slovenske strani je dobil grof Silva-Tarouca pojasnila, ki mu ne dajejo preveč upanja, da bi se posrečil njegov načrt, sestaviti koalicijsko vlado.

Dunaj za zvezo narodnih držav.

Dunaj, 12. oktobra. Merodajni krogi so pustili idejo ednotne Avstrije pasti ter so danes pristali zveze narodnih držav (Staatenverband). Na to stališče se hoče postaviti tudi nova vlada. Grof Silva-Tarouca, ki je, kakor vse kaže, designiran za min. predsednika, je pristal te ideje, ravnotako tudi princ Schwarzenberg, katerega so te dni imenovali kot resnega kandidata za min. predsedništvo.

Novo ministrstvo naj se imenuje koalicijsko ali likvidacijsko — sestava bi se le takrat posrečila, če bi bile v njem zastopane vse narodnosti. Razvoj je danes že preko tega študija in češka zahteva, da se konstituirajo češko-slovaška država z lastno vlado, se ne da več spraviti v sklad s temi načrti. Isto stališče zavzemajo tudi Jugoslovani.

Poslanec Tusar pri Burianu.

Dunaj, 12. oktobra. Poslanec Tusar je bil danes zvečer povabljen k znanemu ministru Burianu. Imel je z njim dolgo konferenco.

Lloyd George potuje Masaryku.

Dunaj, 12. oktobra. »Times« pri našajo tole brzojavko Lloyd Georgeja profesorju Masaryku: Pošiljam Vam v imenu angleškega vojnega ministrstva naše najsrčnejše čestitke k presenetljivim uspehom, ki so jih dosegle Vaše čehoslovaške čete proti nemškim in avstrijskim polkom v Sibiriji. Podvzetja in uspehi te male armade so gotovo med največjimi heroičnimi čini zgodovine. Vsi smo navdani občudovanja Vaše navdušenosti, vztrajnosti in Vašega samooobvladanja in imamo dokaz, kak uspeh je mogoče doseči kljub velikim razdaljam in pomanjkanju materialnih pripomočkov onim, katerih srce navdaja duh svobode. Vaš narod je prinesel neprecenljive žrtve za Rusijo in zaveznike v njih borbi za osvoboditev sveta izpod despotizma. Nikdar Vam tega ne pozabimo!

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. oktobra. (Kor. ur.) Italijansko bojišče. Visoka planota Sedmero občin je bila večerj torišče ljutih in za nas uspešnih bojev. Po kratkem ognju so se ob 4. med dolino Assa in Monte di Val bella začeli italijanski napadi. Med tem, ko so se sunki pri Asiagu po našem obrambnem ognju izjavljali, se je Francozom in Italijanom posrečilo na Monte Sisimolu mimogrede vdreti v naše jarko. Takojšen protisunek naših bataljonskih rezerv pa je sovražnika naenkrat zopet vrzel ven. Tudi na vzhodnem delu visoke planote so se zrusili sovražnikovi napadi deloma v našem ognju, deloma v bližinskem ognju ali protisunkih. Sovražnik je pustil pred našimi pozicijami številno mrtvih in težko ranjenih. Uspeh je takisto zagledati čet kakor tudi vodstva. Med požrtvovalnimi borci so bili v nezlomljivi enotnosti zastopani sinovi vseh krajev monarhije. Posebno priznanje gre Južnoavstričcem (Nemcem, Slovincem in Italijanom) pp. št. 117 in ogrskima honvedskima polkoma št. 23 in 24.

Balkansko bojišče. V Albanijski smo v zvezi z nemočnim povratkom naših glavnih sil svoje zadnje straže vzeli od Skumbija nazaj. Mitrovico je sovražnik zasedel. Med Nišem in Leskovcem trajajo boji.

Zapadno bojišče. Pri avstro-ogrskih četah na zapadu nobenih posebnih dogodkov. Čete iml. Metzgerja so se odlično udeleževale poslednjih obrambnih uspehov pred Verdunom. Ogrska pehota polka št. 5 in 112 sta po hrabrosti tekmovala s poljskimi lovskimi bataljoni št. 17 (Judenbrug), št. 25 (Brno) in št. 31 (Zagreb). — Š. gen. štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 12. oktobra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Vojna skupina prestolonaslednika Rupprehta. Iz pozicij zapadno Donau smo šli nazaj v zadaj stoječe črte. Sovražnik je počasi sledil in stal na večer v črti Vendin in Viciil-Harnes-Liétard — vzhodno železnice Beaumont — St. Vaas. Napadatelji cilj tukaj v ozki fronti zastavljenih angleških divizij je bilo, predretje v smeri na Valenciennes. Sovražnikova namera se je ponesrečila. Posrečilo se mu je samo ustati se v Quiry in na višinah vzhodno ter jugovzhodno tega kraja. Naši z oklopnimi vozovi uspešno podpirani protisunkni so sovražnikovo naval tukaj ustavili. Na ostali fronti smo se sovražnika ubranili pred našimi črtami in prizadehli njegovim gostim napadalnim valovom težke izgube. — Vojna skupina nemški prestolonaslednik. Ljute delne napade angleških, ameriških in francoskih divizij na obeh straneh Bohaina smo zavrnili pred našimi pozicijami. Na Oisi poizvedovalni spopadi. Južno od Laona smo izpraznili Chemin des Dames. Na Aisni med Berry au Bac in južno od Vouziersa smo zavzeli nove pozicije. Že pred več dnevi uvedena kretanja so ostala sovražniku prikrita ter so potekla nemoteno in po načrtu. Tudi v Champagni nam je sledil sovražnik je jako previdno. Zmagoviti izid velike bitke v Champagni, ki jo je armada generala v Einem v 14dnevem trdem boju dobila s primeroma šibkimi silami proti silni premoči francoskih in ameriških armad in spriču pri sovražniku v Champagni nenavadno velikih izgub nastale utrujenosti, so omogočile neovirano izvedbo tega težavnega premikanja. — Vojna skupina general v. Gallwitz. Delni boji na obeh straneh Aire. Ljudi napadi sovražnikovi v bojnih odsekih poslednjih dni na obeh bregovih Mose so se s težkimi izgubami za sovražnika ponesrečili. Cune in gozd Ornes, ki smo jih mimogrede izgubili, so nam zopet dobili saski bataljoni. Ze 15 dni v goristični bitki pri Romagne in težkih obrambnih bojih stoječa alpska lotarijska 115. pehota divizija pod generalmajorjem Kundtom je tudi večerj držala zaupane pozicije proti vsem sovražnikovim napadom. — V. L.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 12. oktobra. (Kor. ur.) Severno od Le Cateaua in na obeh bregovih Mose so se ponesrečili močni sovražnikovi napadi.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

9. oktobra zvečer. Današnji že več dni trajajoči napadi francoskih nemških borec severno in južno od St. Quentin so prisilili Nemce do splošnega umika v tem kraju. Danes so čete naše prve armade še naprej sledovale sovražne zadnje straže med Somme in Aisno, kjer so povsod prenažali krajinski odpor in povsod zajele vietnikov. Vzhodno železnice St. Quentin - Le Cateau držimo pristavo Etaves ter vas Beatrix. Boli proti jugu smo dospeli čez Fonzones, dosegli Fontaine Notre - Dame ter zavzeli Marov na severnem obrežju Oise. Naš pohod proti vzhodu znaša nekoliko 8 kilometrov vzhodno od St. Quentin. Doslej smo zajeli 2000 vietnikov ter vplenili topov ter množico streliv. Zasedli smo Mezières na Oisi. Severno od Arne smo zavzeli liute nemške protinapade ter namerili svoj pohod na Jaurov. V dolini Aisne so naši napadi dosegli zadovoljive uspehe. Zavzeli smo visoko planoto Montcheutin, vas enakega imena in nekaj drugih krajev. Severno od Montcheutina smo prekorčili Aisno ter v trdnem boju zavzeli Fenneu na severnem obrežju. Vietih je bilo preko 600 sovražnikov ter zaplenjenih topov in streliv.

BELGIJSKO URADNO POROČILO.

9. oktobra. Zvečer se je popolnoma ponesrečil sovražnikov napad na naše predstraže v okolici St. Georges. Artiljerijsko delovanje na vsej fronti.

AMERIŠKO URADNO POROČILO.

9. oktobra zvečer. Vzhodno od Mose so naše čete obdržale svoj zasedeni okoliš kljub ljutim in številnim protinapadom. Nadaljevale so pohod v smeri na Sivry in gozd Chaume. Zapadno Mose so vdrle v glavno odprno črto sovražnikovo med Guelom in Romagnem pod Montfaucnom. V Argonih smo zasedli važno višino južno od Marceue in se s Francozi zopet združili pri Hanonu. Zasegli smo več nego 200 novih vietnikov.

Beg prebivalstva iz severne Francije.

Berolin, 12. oktobra. (Koresp. ur.) Nemško vrhovno armadno vodstvo je zaprosilo predvčerašnjim švicarsko vlado, da naj posreduje pri francoski vladi zaradi strahu, ki se je polastil prebivalstva na severnem Francoskem zaradi pričakovane obstrlečevanja Lila in drugih delavskih mest s strani entente. Prebivalstvo se pripravila na beg. Armadno vodstvo ne bi moglo niti izdaleka skrbeti za to bežeče prebivalstvo, če je tudi silnega pomanjkanja vredno. Istočasno je vprašalo nemško vrhovno armadno vodstvo nizozemsko vlado, ali bi hotela prevzeti te begunce. Nizozemska vlada je odgovorila, da je pripravljena po možnosti pomagati. Od francoske vlade še ni dospel odgovor. Medtem se je že pričel panični beg iz Lila in drugih severofrancoskih mest.

Nadaljna mobilizacija na Nizozemskem.

Amsterdam, 12. oktobra. (Koresp. ur.) Tukajšnji listi poročajo: Z ozirom na možnost bega prebivalstva iz Belgije in severne Francoske, je odredila nizozemska vlada, da je poleg v Zeelandiji preklicati vojaške dopuste tudi v Brabantu in Nimbргу.

Demisija Ludendorffa.

Budimpešta, 12. oktobra. »Pester Lloyd« poroča, da je hotel general Ludendorff demisionirati, proti čemur pa se je dvignil energičen protest, ker bi ta korak neugodno vplival na moralo v domovini in pri četah.

Nova taktika podmorskih čolnov.

London, 11. oktobra. (Koresp. ur.) Reuter poroča, da je bil na višini irskega obrežja torpediran japonski parnik »Hirano Maru« pri čemer je izrubbilo življenje 200 oseb.

London, 11. oktobra. (Reuter.) Angleški parnik »Leinster« je peljal dne 10. oktobra s 650 potniki in 70 močnimi posadke od Kingstowna. Bil je dvakrat zadet od torpeda. Prevrnili so se različni rešilni čolni in ljudje so potonili. »Daily Mail« meni, da je torpediranje parnikov »Leister« in »Hirano Maru« del nove taktike podmorskih čolnov, ki se vodi z mnogo težje oboroženimi podmorskimi čolni. Po poročilih Reuterjeve pisarne je bil »Hirano Maru« potopljen ob razburkanem morju. 29 preživelih je rešil neki ameriški torpedni lovilc. Neko poročilo pravi, da se je od 250 vozovčih se rešilo samo 28, od teh 11 pasazirjev.

Litvinov o razmerah na Ruskem.

Kodani, 10. oktobra. Dosedanji boljševiški zastopnik v Londonu Litvinov se je na povratku v Rusijo ustavil v Kristijaniji in izjavil: Samo Kerjenski je kriv razsula Rusije. Brest - litovski mir je bil samo potrebna posledica njegove politike, ta mir, ki je sedaj postal nemogoč in ki ga je treba revidirati. Estonska, Litva in Kuronska se morajo zopet združiti z Rusijo kot samostojne države v veliki ruski federativni republiki. Baltskih pristanišč ne moremo pogrešati. Finska je znanit za nas izgubljena, nism pa gotov, ako se bo mogel držati sedanjí finski režim, ko odidejo nemške čete. Upam, da bo Ukrajina zopet pripadla Rusiji.

Razne stvari.

— Zdravil manika. Nevarno širjenje nove (spanske) bolezni nas je sile opozorilo na to, kako zelo nam manjka vseh zdravil. Manika nam najpoglavitejših zdravil za mrzlico, oziroma vročico in, žal, nimamo niti namodestiti, posebno, ker jih je toliko treba za novo bolezen. Odkod naj jemljemo salicilove preparate, aspirin, salicilno kislino, salicilovokislí antipirin, migreni, fenacitin, antifibrin ter salicilokislí natrij. Ničee se ni brizgal za opomine lekarnarjev, prizadehi so pričeli zdravila skrivati, začela se je tiho taptaka trgovina z zdravili v Ukrajino itd. Nimamo pravih pomočkov za zelošne in črevesne bolezni, maika nam najvažnejših lekov proti boleznim sreča ter za odvrčanje jetike. Sedaj je zmanjkalo celo steklenic za zdravila, ker nimajo steklarne premoaga in ne delavcev. Neverjetno je, da n. pr. dunajski gostilničarji dobivajo po 8 kg sladkorja na mesec, lekarnarji, ki sladkorja potrebujejo za izdelovanje zdravil tako nujno, pa ostajajo na cedilu. ... Naiveč zdravil smo dobivali iz Nemčije. In če nam se ta odzove? ...

* Varnost na železnicah. V ilustracijo varnosti na železnicah majhna slika. V noči na nedeljo je opazila vojaška patrulja na progi severne železnice na Dunaju skupino možkih, ki so vdrli v na samem stoječi vagon ter plenili. Ko so se vojaški približali, so se možje vrgli na patruljo in pričel se je boj. Patrulja bi bila podlegla, da ni v odločilnem trenutku prispela asistenca s kolodvoru. En ropar je bil ustreljen v prsi ter se je pozneje posrečilo celo polpo vjeti.

* Begunske podpore 1. julija 1918. Po uradnih podatkih je bilo 1. julija t. l. beguncov, ki so dobivali državno podporo 343.731. izmed teh jih je bilo v barakah 26.580. Po narodnosti je bilo 100.000 Italijanov, 82.000 Židov, 67.654 Slovincov, 47.489 Malorusov, 28.414 Poljakov, 3863 Hrvatov, 8185 Nemcev, 2885 Romunov, 3 cigani in 2205 oseb drugih narodnosti. Italijanov je bilo na Kranjskem 1040.

Slučaj stotnika Wolfganga 87. pešp.

(Nujna interpelacija poslancev dr. Benkoviča n. tovarišev na domobranskem ministru, vložena dne 8. oktobra.)

Meseca julija 1918 smo podali interpelacijo, zadevajočo protipostavno fiziliranje korpora Tušaka po stotniku Wolfgangu. Kakor so poročali časopisi, je bilo proti stotniku Wolfgangu uvedeno kazensko postopanje in je bila dvignjena obtožba radi zločina prekoračenja službene oblasti. Obtožba je bila na glavni razpravi pred divizijskim sodiščem v Gradcu modificirana tako, da je stotnik Wolfgang zakrivil umor; ali obtoženec je bil pred vojno sodnijo popolnoma oproščen z utemeljitvijo, da je izvršil vojni prisilno pravo, ravnal po § 252 v. k. zak. in § 33 s. r., ko je dal ustrediti korpora Tušaka in da ni zakrivil nikakega prekoračenja istega prava. Ta razsodba razvija pravno vprašanje največjega pomena. Predno govorimo o njem, hočemo navesti na kratko dejansko stanje. Stotnik Wolfgang je ukazal ob 10. dopoldne četovodji Erhartiču, naj pelje ob mraku patruljo v ozemlje Ceremene. Erhartič je imel sam določiti možno patruljo. Tako je določil korpora Tušaka, svojega rojaka in starega znanca. Ta je odgovoril, da neče iti, da so tudi drugi tukaj. Ko je bilo to sporočeno stotniku Wolfgangu, je takoj sklenil, da bo dal korpora ustreliti. Ukazal je zavezati mu oči, nato mu je velel, naj poklekne in je salvo sam komandiral. Tušak se je zgrudil v krvi in umrl dve uri pozneje. Vojaški pravnik je vložil obtožbo radi umora ali armadna divizijska sodnja je obtožbeno oprostila. Tušak je bil družinski oče, je bil 26 mesecev na fronti in dvakrat odlikovan radi svoje hrabrosti.

Hočemo se baviti izključno s pravnim vprašanjem, ki nam ga nudi ta razsodba. Vojaški kazenski zakonik obvezuje vsakega predstojnika, da v slučaju, kjer se podložnik brani, bojevatí se s sovražnikom, pa bi to moglo biti trenutno nevarno za službo ali za duha čet, tako visokega kaznivega vojaka sam na mestu ustreliti ali pa ukazati, da se ga takoj ustrelí. V katerih slučajih pristojni predstojnik ta pravica, je jasno razvidno iz službenega reglementa in iz vojnih členov. Hočemo navesti slučaje, ki ne pušajo nikakega dvoma o nameni zakonodajalca. Tako n. pr.: Sovražna infanterija napade baterijo, nekega moža obide strah in hoče pobegniti od svojega topa. Ako bi poveljnik baterije to dopustil, bi učinkoval ta zli vzgled nalezljivo in nastala bi splošna panika. Raditega dajejo vojni člani poveljniku pravico, da v tem slučaju moža ustrelí. — Infanterija jurša sovražno pozicijo. Blizinski boj. Par ljudi vrže svoje orožje proč in dvigne roke v znamenje, da se hočejo vdati. Ako bi poveljnik to dopustil, bi mogli drugi vojaki, ki to vidijo, smatrati boj za izgubljen in bi se istotako vdali. Raditega obvezuje službeni reglement poveljnika, da da svoje ljudi, ki vržejo orožje proč, ustrelí. Isto bi veljalo n. pr., ako bi kaka četa vkorakala v sovražno mesto in bi začelo par ljudi pleniti med mirnim prebivalstvom in bi nastala nevarnost, da bi zli vzgled učinkoval nalezljivo in bi vsa prizadevanja oficijev glede ustavitve plenjenja nič ne koristila. V teh in podobnih slučajih, ki se navajajo v službenem reglementu in v vojnih členih, se dopušča predstojniku samo takrat pravica, da svojega podložnika pobije brez sodne obsodbe, ako gre za to, da prepreči neposredno trenutno vsej četi grozno nevarnost, in da zabrani izbruh panike ali popolno porušenje discipline s takojšnjim prestrašenjem.

S tem primerjajmo Wolfgangov slučaj. Ob 10. dopoldne je rekel četovodja Erhartič korpora Tušaku, da naj gre zvečer ob 9. na patruljo. Erhartič je govoril s Tušakom kakor pač govori četovodja s korporalom, ki je njegov rojak in star prijatelj. Vojaški pravdnik je označil ta pogovor kot pogovor med tovariši. Ko je nadporočnik Turek pozneje pozval korpora na odgovor, se ta ni več branil iti na patruljo in je rekel, ko mu je nadporočnik ponovil ukaz: »Da, že grem!« O paniki med moštvom, o porušenju discipline ni bilo nikakega govora. Subalterni oficirji so prosili stotnika soglasno, naj Tušaka pomilošči, ali stotnik Wolfgang je sam odgovoril na vprašanje, zakaj da ne poda proti Tušaku kazenske ovadbe, marveč da sam izvrši obsodbo, tako, da nima do c. in iz vojaških sodnih nikakega zaupanja. To je dejansko stanje. S tem je treba primerjati slučaje, v katerih službeni reglement in vojni člani obvezujejo predstojnika, da pobije svojega podložnika.

Po tem je jasno, da daje § 252 voj. kaz. zak. po tolmačenju graške vojne sodnje predstojniku pravico nad življenjem in smrtjo njemu podrejenih vojakov, da sega mnogo dalje, kakor se je kdaj doslej mislilo.

Ako je tako tolmačenje mogoče, se mora zakonodajalec vprašati, ali more § 252 obstojati še nadalje v svoji sedanjí sestavi, kajti ni malenkost, ako ima ne samo neposredno v boju, ne samo pri grozilih panikah, marveč v čisto normalnem službenem obratu vsak predstojnik pravico, svoje podložnike brez sodnijske preskave obsojati na smrt in obsodbe izvrševati. V naši interpelaciji opisani slučaj je smatral vojaška sodnja sicer za dokazan, vendar je sledila oprostitna razsodba v največjem nasprotju s citiranimi predpisi. Ta razsodba je vzbudila pozornost v vsej Avstriji, čeprav je naša javnost proti razsodbi s strani vojaških sodnih je precej otrdela. Ako se besedilo in smisel določil v vojnem prisilnem pravu tako tolmačijo, kakor v tem slučaju, potem morajo te določbe izginiti iz vojaškega kazenskega zakonika, kajti drugače se pušča poveljnikom največja samovolja. Oprostilna razsodba temelji nadalje na tem, da se člani vojne sodnje po nekakem povsem nepustnem sistemu komandirajo k razpravam in da njihove sodbe ne določajo okolišnosti posameznega slučaja, marveč se jim ista sugerira takorekoč s kazensko - procesualnimi nedopustnimi sredstvi.

Raditega stavimo nujno vprašanje: Kako more Vaša ekscelenca upravičiti, da bi ostala taka zloraba vojnega prisilnega prava, kakor v slučaju korpora Tušaka s strani stotnika Wolfganga 87. pešpolka nezakaznana? Ali hoče Vaša ekscelenca vse potrebno drediti, da se pri domobranstvu, kakor tudi pri armadi na bojišču uporaba istega, nasprotujočja smislu vojnega prisilnega prava, najstrožje kaznuje?

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«